

בס"ד. ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב, ה'תשט"ז*

(הנחה בלתי מוגה)

והי' עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה"א לך את הברית ואת החסד אשר נשבע גו'¹. וידוע הדיוק בזה², דהלשון תשמעון פירושו תשמעון ודאי, והיינו לפי שעקב קאי על הזמן דעקבתא דמשיחא, ומאחר שהוא דור היותר אחרון, לכן תשמעון ודאי, לפי שהוא דור היותר אחרון ואי אפשר לחכות יותר, ס'איז ניטאָ אויף ווען צו אָפלייגן די בירוורים, ולכן תשמעון ודאי³.

והנה בתיבת תשמעון יש ג' פירושים. תשמעון מלשון הבנה, כמ"ש דבר כי שומע עבדך. תשמעון מלשון אסיפה, כמ"ש וישמע שאול את העם. ותשמעון כפשוטו מלשון שמיעה, דענין השמיעה שייך למחשבה, שהרי האוזן היא רק הכלי שעל ידו שומעים, אבל השמיעה גופא היא במחשבה, וענין השמיעה שייך גם לדיבור, שהרי שומעים מה שמדברים. וזהו מ"ש תשמעון ושמרתם ועשיתם, דתשמעון הוא מחשבה, וכנ"ל שהשמיעה היא במחשבה, ושמרתם הוא דיבור, כמאמר שמור זה משנה, והוא הפסק הלכה כפי שבא בדיבור, דכאשר השכל הוא במחשבה, אזי הוא בהעלם עדיין, דישנם פנים להיתר וטהור ויש פנים להיפך⁴, משא"כ כאשר השכל בא בגילוי בדיבור, אזי ישנו פסק ההלכה. ואז לא תהי' יניקה לחיצונים, דכאשר הוא בהעלם עדיין אפשר להיות יניקה, אבל כאשר בא בגילוי אזי אין להם יניקה. וזהו שמור זה משנה, שהמשנה שענינה גילוי השכל בדיבור היא שמירה שלא יהי' יניקה כו'. ועשיתם הוא מעשה. והיינו שתשמעון ושמרתם ועשיתם הם מחשבה דיבור ומעשה. וההתחלה בזה היא מבחי' מחדומ"ע שבמחשבה גופא, שזהו ג' הפירושים שבתיבת תשמעון, דשמיעה מלשון הבנה היינו מחשבה שבמחשבה, ושמיעה מלשון אסיפה היינו מעשה שבמחשבה, ושמיעה כפשוטו היינו דיבור שבמחשבה, ששומע מה שמדברים. וזהו והי' עקב תשמעון גו', דכאשר תשמעון בבחי' מחדומ"ע שבמחשבה, ואח"כ תשמעון ושמרתם ועשיתם במחדומ"ע ממש, הנה עי"ז ושמר

* על רשימת ההנחה שבארכיון ספריית אגודת חסידי חב"ד — תיקן כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה תיקונים בכתי"ק (המו"2).

(1) ריש פרשתנו.

(2) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה זה מאדמו"ר הצ"צ שנדפס בקונטרס בפ"ע בשנה זו [תשט"ז] בתוספת איזה מ"מ והערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ולאח"ז באוה"ת ריש פרשתנו. וראה גם המשכו בד"ה ושמתי כדכד (לקמן ע' שלב ואילך).

(3) ראה גם מכתב ח' אלול שנה זו (אגרות-קודש חיי"ג ע' תמד).

(4) שמואל-א ג, י. וראה לקר"ש חיי"ז ע' 112.

(5) שם טו, ד. ועוד.

(6) ראה קדושין לז, א. סה"מ תש"ד ע' 133. וש"נ.

(7) ראה ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב.

ה"א לך את הברית ואת החסד אשר נשבע, דג' ענינים אלו (ברית חסד ושבועה) הם ההמשכה שמלמעלה. דברית הוא מעשה, דענין הכריתת ברית הוא שכורתין דבר שלם לשנים ועוברים ביניהם⁸, שעי"ז תהי' האהבה ביניהם בתמידות, גם במצב שלא יהי' טעם על האהבה, לא מצד בחי' הדיבור, ואפילו לא מצד בחי' המחשבה, ואעפ"כ תהי' האהבה מצד הכר"ב שהו"ע של מעשה בפועל. וחסד הוא מחשבה, שהרי החסד הוא הרגש הלב והמוח, ולכן הוא בכלל מחשבה. ובפרט שכאן נאמר ושמר את החסד, כמבואר⁹ החילוק בין עושה חסד לנוצר חסד, דעושה חסד הוא עשיית החסד, ונוצר חסד הוא ששומר את החסד בלבבו ובמחשבתו. ושבועה הוא דיבור. וזהו והי' עקב גו' דכאשר תהי' העבודה מלמטה למעלה במחשבה דיבור ומעשה, אזי תהי' המשכת המחשבה דיבור ומעשה מלמעלה למטה.

וצריך להבין טעם שינוי הסדר, שבעבודה מלמטה למעלה נאמרו המחדומ"ע כסדרם, תחילה מחשבה ואח"כ דיבור ומעשה, ובהמשכה מלמעלה למטה נאמר תחלה מעשה ואח"כ מחשבה ודיבור. דלכאורה, מאחר שההמשכה שמלמעלה באה ע"י עבודת האדם, א"כ הי' צ"ל סדר ההמשכה מלמעלה כפי סדר העבודה, ומהו הטעם שבעבודה הסדר הוא שמעשה בא אחרי מחשבה ודיבור, ובההמשכה מלמעלה בא המעשה קודם למחשבה ודיבור.

ב) והענין הוא, דהנה כללות עבודת האדם באה ע"י ההתבוננות, דנקודת העבודה היא כמאמר¹⁰ ל"א איזהו עבודה שבלב זו תפלה, וקודם לזה ההתבוננות דק"ש וברכות ק"ש וכו', וכתוב¹¹ שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, הנה הא' דאחד מורה על א"ס אלופו של עולם, והח' מורה על ז' רגיעים וארץ, והד' מורה על ד' סטריין¹². והנה, הד' הוא ד' רבתי, והוא בחי' גדלות הדיבור. דדל"ת הוא בחי' הדיבור, וד' רבתי הוא גדלות הדיבור, והוא בחי' הדיבור כמו שהוא במחשבה. והענין הוא עד"מ כמו שאנו רואים באדם למטה, שכל פרטי הדיבורים כלולים תחילה במחשבתו, במחשבה אחת, דמחשבה אחת זו היא מקור כל הדיבורים הפרטיים, ולא זו בלבד שהמחשבה היא מקורם, אלא שהמחשבה כוללת בתוכה כל פרטי הדיבורים גם לאחר שנמשכו ממנה. ועד"ז יובן גם למעלה, שכל פרטי העשרה מאמרות כלולים תחילה בבחי' מחשבה אחת הכוללת אותם¹³, והוא בחי' המאמר דבראשית, כמארו"ל¹⁴ בראשית נמי מאמר הוא, דמלשון זה מובן ב' הפכים, דמחד גיסא מובן שהמאמר דבראשית הוא בכלל המאמרות, ולאידך גיסא מובן שהוא למעלה מהם, שהרי צריך להודעה דנמי מאמר הוא, לפי שהמאמר דבראשית הוא למעלה משאר המאמרות,

8) ראה לקו"ת נצבים מד, ב. אוה"ת פרשתנו שם ס"ו.

9) ראה תו"א יתרו טט, סע"ב ואילך.

10) תענית ב, א.

11) ואתחנן ו, ד.

12) ראה סמ"ק הובא בב"י אר"ח סי' ס"א. וראה לקו"ש חיי"ד ע' 22.

13) ראה זח"ב כ, א.

14) ר"ה לב, א. ראה לקו"ת ר"פ בחוקתי. שם במדבר יב, ד. ועוד.

והוא בחי' המאמרות כמו שהם כלולים בהמחשבה. וזהו שאמרו¹⁵ והלא במאמר אחד יכול להבראות, דמאמר אחד קאי על המאמר דבראשית שהוא כולל בתוכו כל שאר המאמרות, ולכן הנה ממאמר אחד דבראשית יכול להבראות כל הבריאה. וזהו בחי' ד' רבתי שהו"ע פרטי המאמרות כמו שהם כלולים בהמחשבה אחת הכוללת אותם, שהוא גדלות הדיבור, שהרי אין זה אמיתית ענין המחשבה, כי אם ענין הדיבור, אלא שהוא הדיבור כמו שהוא כלול עדיין בהמחשבה, שזהו בחי' גדלות הדיבור. וזהו"ע הוי' אחד, שהוא הביטול כמו שהוא מצד בחי' ד' רבתי, גדלות הדיבור.

אמנם מי הם המתבוננים והעובדים בביטול הלזה, הנה עז"נ שמע ישראל, דישראל עלו במחשבה¹⁶. ופירוש ישראל עלו במחשבה היינו מחשבה עילאה, שלמעלה מבחי' המחשבה כמו שהיא באה בציור מוגבל. והיינו דלא זו בלבד שהוא למעלה במדריגה מבחי' מחשבה שבדיבור ובחי' דיבור שבמחשבה, אלא הוא למעלה גם מבחי' מחשבה שבמחשבה. דהנה, מחשבה שבדיבור הוא מה שחושב איך לדבר, היינו איך לבאר בפרטי אופני הדיבור, ואין זה אמיתית ענין המחשבה, שהרי זה בחי' המחשבה כמו שמתלבשת בענין הדיבור, שחושב איך לדבר. ודיבור שבמחשבה הוא המחשבה עצמה שלמעלה מענין הדיבור, אבל מ"מ הוא כולל את הדיבור, וכנ"ל בענין גדלות הדיבור שהוא המחשבה אחת שכוללת את פרטי הדיבור. ואמיתית ענין המחשבה הוא בחי' מחשבה שבמחשבה, והיינו כמו שחושב את עצם השכל טרם שמתלבש בהאותיות, שהוא למעלה במדריגה מבחי' מחשבת השכל לאחר שמתלבש בהאותיות. ומעלת השכל טרם שמתלבש באותיות על בחי' השכל לאחר שמתלבש בהאותיות הוא בכ' ענינים. הא', שהשכל שמתלבש בהאותיות הרי הוא מצוייר בפרטי אופני הביאור, שהם האותיות שמתלבש בהם, שהאותיות הם פרטי האופנים דביאור השכל, משא"כ קודם שמתלבש בהאותיות הרי אינו מצוייר עדיין בפרטי אופני הביאור, ולכן אפשר לבארו בכמה אופנים שונים. והב', שהשכל טרם שמתלבש בהאותיות, הנה לא זו בלבד שאינו מצוייר בפרטי אופני הביאור, אלא עוד זאת, שגם השכל עצמו הוא בפשיטות, שהוא מופשט עדיין מפרטי השכל עצמו (לא רק מאופני הביאור). אמנם בחי' ישראל עלו במחשבה הוא בחי' מחשבה עילאה שלמעלה גם מבחי' מחשבה שבמחשבה, דבחי' מחשבה שבמחשבה הרי הוא בבחי' ציור, דאף שהוא מושלל מהאופנים והפרטים, אבל מ"מ הוא בציור השכל עכ"פ, משא"כ מחשבה עילאה היא בפשיטות לגמרי.

ג) אך לפי זה צריך להבין למה ירדה הנשמה למטה, שזוהי ירידה מאיגרא רמה לבריא עמיקתא¹⁷ ממש, דמאחר ששרש הנשמות הוא במחשבה עילאה, א"כ לאיזה תועלת ירדה למטה. אך הענין הוא, דירידה זו צורך עלי', והעלי' הוא למעלה גם מבחי' מחשבה עילאה.

15) אבות ריש פ"ה.

16) ב"ר פ"א, ד. ועוד.

17) ע"פ לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.

והענין הוא, דהנה איתא בגמרא¹⁸ כתוב אחד אומר¹⁹ ואספת דגנך, וכתוב אחד אומר²⁰ ועמדו זרים ורעו צאנכם, כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום. וידוע הקושיא בזה, הרי הפסוק ואספת דגנך נאמר בפ' והי' אם שמוע, שבה נאמר²¹ והי' אם שמוע תשמעו גו' בכל לבבכם ובכל נפשכם, ואיך אומר על זה שהוא בזמן שאין עושין רצונו של מקום. ותירץ הרב המגיד²², דמכיון שהעבודה היא רק בכל לבבכם ובכל נפשכם, אבל חסרה העבודה דבכל מאדך²³, לכן נקרא אין עושין רצונו של מקום.

והענין הוא, דהנה פירוש עושין רצונו של מקום הוא שצריך לעשות (מען דארף אויפמאכן) הרצון במקום. דמקום קאי על סדר ההשתלשלות, ואוא"ס עצמו הוא למעלה מבחי' מקום, כדאיתא במדרש²⁴ ע"פ²⁵ הנה מקום אתי, הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, ולכן צריך לעשות את הרצון במקום, והיינו, שלא רק הרצון בבחי' מקום הוא התחדשות, אלא ענין הרצון גופא הוא התחדשות, שהרי אוא"ס לאו מכל אילין מדות איהו כלל²⁶, שהוא למעלה מכל הספירות ולמעלה גם מבחי' רצון שבתוכם, ובכדי שיהי' הרצון הרי זה חידוש, וכמ"ש יהי רצון, דהיינו שיתחדש בחי' הרצון. ובכדי שיהי' בחי' הרצון הרי זה ע"י קיום התומ"צ, כמאמר²⁷ נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני, שע"י שגורמים נח"ר לפניו ית' בקיום התומ"צ, אזי נעשה רצוני, שנתחדש בחי' הרצון. וכל זה הוא חידוש הרצון בכלל, שזה נעשה ע"י קיום התומ"צ בכלל. אמנם בכדי לעשות רצונו של מקום, היינו לחדש את הרצון במקום, לא מספיק קיום התומ"צ בלבד, אלא צריך לזה האהבה דבכל מאדך, דבכדי לעשות את הרצון בכלל, מספיק גם העבודה כמו שהוא מצד בחי' בכל לבבך ובכל נפשך, אך בכדי לחדש את הרצון במקום, צריך לזה העבודה כמו שהוא מצד בכל מאדך דוקא. וזהו דפ' שני' דק"ש הוא בחי' אין עושין רצונו של מקום, לפי שחסר בזה העבודה דבכל מאדך, וע"י העבודה דבכל מאדך דוקא עושין רצונו של מקום.

ד) והענין הוא, דהנה ברצון יש ב' מדרגות, רצון התחתון ורצון העליון. וב' בחי' רצון אלו ישנם בנה"ב, ומזה יובן גם בנה"א, ועד"ז יובן גם למעלה. דהנה, רצון התחתון בנה"ב הוא ע"ד מה שרוצה במסחר, שרצון זה נולד מהשכל,

18) ברכות לה, ב.

19) פרשתנו יא, יד.

20) ישעי' סא, ה.

21) פרשתנו שם, יג.

22) ראה אר"ת להה"מ פרשתנו ד"ה מפני מה. וראה גם חדא"ג מהרש"א לברכות שם. מאמרי אדמו"ר

23) הוקן תקס"ג ח"ב ע' תרעט. תרפב. תקס"ט ע' קלה. שערי תשובה ח"ב נא, א. לקו"ש ח"ב ע' 98 ובהנסמן שם.

24) ואתחנן ו, ה.

25) ב"ר פס"ח, ט. ובכ"מ.

26) תשא לג, כא.

27) תקוני זהר בהקדמה (יז, ב).

28) ספרי ופרש"י פינחס כח, ח.

דכאשר מבין איך שענין המסחר טוב לפניו, אזי רוצה בזה, ומצד הרצון הרי הוא חושב בהמסחר, ומדבר ועושה בזה, ורצון זה הוא רצון התחתון, מאחר שהוא נולד מהשכל. ורצון העליון הוא רצון שלמעלה מהשכל, וכמו מה שרוצה לחיות, שרוצה בקיומו, דרצון זה אינו מצד השכל והטעם. ומבחי' רצון זה שרוצה לחיות, נמצא גם הרצון שרוצה במסחר, והיינו דהרצון שרוצה לחיות מצטייר ע"י השכל ברצונות פרטיים כפי אופני השכל שהשכלי מה שטוב לפניו, דכל הרצונות פרטיים הוא הרצון שרוצה לחיות כמו שהצטייר ע"י השכל. והנה, ההפרש בין רצה"ת לרצה"ע הוא, דרצה"ת הוא בהגבלה, דמאחר שנולד מהשכל, הרי הוא בהגבלה כפי הגבלת השכל. וגם רצון זה הוא רק בחיצוניות בהנפש, דלהיותו רק מצד ההתבוננות, הרי הוא מגיע רק באותו מקום בהנפש שהשכל מגיע, משא"כ רצה"ע שלמעלה מהשכל הרי הוא בלי גבול, והוא הרצון שמצד פנימיות הנפש. ומזה יובן גם בנה"א, שיש בו רצה"ת ורצה"ע, דרצה"ת הוא מה שרוצה באלקות מצד ההתבוננות, ורצון העליון הוא בחי' לאהבה את ה"א כי הוא חייך²⁸, שאין זה מצד הטעם, כי אם שזהו חיותו. וכמו (בנה"ב) הרצון שרוצה לחיות. והוא בחי' רצה"ע רעוא דכל רעויך²⁹.

וְעַד"ז יובן גם למעלה, דרצה"ת הוא הרצון כמו שבא בהשתלשלות ע"י החכמה, ורצה"ע הוא הרצון שלמעלה מהטעם, שממנו נמשכים כל הרצונות (וכנ"ל בנה"ב שכל הרצונות נמשכים מהרצון שרוצה לחיות), רעוא דכל רעויך. וזהו ענין עושיין רצונו של מקום, דהיינו עשיית הרצון שלמעלה מהשתלשלות, רצון העליון, במקום, בהשתלשלות, דע"י המשכת הרצון שלמעלה מהשתלשלות בהשתלשלות, אזי תהי' למטה הנהגה דבלי גבול, לפי שגם בהגבול דהשתלשלות מאיר הבל"ג. ולכן הנה בזמן שעושיין רצונו של מקום אזי ועמדו זרים ורעו צאנכם, לפי שגם למטה יהי' הנהגה דבלי גבול. והוא ע"ד מ"ש³⁰ ביום ההוא יהי' הוי' אחד, דעכשיו לא כמו שאני נכתב אני נקרא³¹, היינו דעכשיו הנה הוי' הוא בעלם, משא"כ לעתיד הנה הוי' יהי' בגילוי למטה. והמשכה זו היא ע"י האהבה דבכל מאדך²³, דבכדי להגיע לבחי' הבל"ג שלמעלה הרי זה ע"י העבודה בהבל"ג שבנפש, דהגם שאין זה אמיתית הבל"ג, שהרי זה רק מאד שלך³², מ"מ להיות שבאדם עכ"פ הרי זה בל"ג, והוא רצה"ע שבאדם, הנה עי"ז הוא ממשיך גם את רצה"ע שלמעלה, שזהו"ע עושיין רצונו של מקום.

(ה) **וְזֶהוּ** שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, דהוי' אלקינו הוא הוי' שלמעלה מהשתלשלות כחנו וחיותינו, שהוא בחי' הוי' עילאה, והוי' אחד הוא הוי' תתאה, דהוי' הוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות³³, שע"ז (הוי' תתאה)

28 נצבים ל, כ.

29 זח"ב פח, ב.

30 זכרי' יד, ט.

31 פסחים נ, א.

32 ראה תו"א מקץ לט, ד. ובכ"מ.

33 ראה לקו"ת בשלח א, א. ובכ"מ.

אפשר להיות אחד, היינו התהוות ז' רקיעים וארץ וד' סטריץ. וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, דשמע ישראל הוא ההתבוננות, הוי' אלקינו, הוי' עילאה כחנו וחיותינו, ועי"ז הנה הוי' (תתאה) אחד, היינו הביטול. וזהו ענין ירידת הנשמה למטה, לפי שעל ידי ההתבוננות למטה דוקא נעשה בה העבודה דתשובה, שהיא העבודה דבכל מאדך, שע"ז עושין רצונו של מקום, דהיינו המשכת רצה"ע, שלמעלה גם מבחי' מחשבה עילאה, שרש הנשמות.

ו) **וזהו** והי' עקב תשמעון גו' ושמרתם ועשיתם, שהו"ע העבודה דמחדומ"ע כמו שהוא מצד האהבה דבכל מאדך, הנה ע"י עבודה זו, אזי ושמר ה"א לך את הברית ואת החסד ואת השבועה, דברית חסד ושבועה הם ההמשכות שלמעלה מהשתלשלות, והו"ע עושין רצונו של מקום. וזהו מ"ש ושמר את החסד, שהכוונה היא ע"ד מ"ש בזהר³⁴ ע"פ³⁵ ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא, איש דא קוב"ה, אשר יקח את אחותו דא כנס"י (והו"ע יחוד הקב"ה וכנס"י, יחוד קוב"ה ושכינת"י), וכ"כ למה חסד הוא חסד הוא ודאי, והיינו שבכדי שתהי' ההמשכה למטה הרי זה ע"י החסד ממנו ית'. וכמ"ש³⁶ זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה, דענין הזכירה שיין לומר רק על דבר שנופל בו ענין השכחה, והיינו דלהיות שכללות ההשתלשלות אינו תופס מקום לפניו ית', לכן אנו מבקשים זכור רחמיך וחסדיך, דרחמיך הו"ע יגמה"ר שלמעלה מהשתלשלות, כמ"ש³⁷ ויעבור הוי' על פניו ויקרא הוי', דמ"ש ויעבור הוי' הוא הוי' עילאה שלמעלה מהשתלשלות, וחסדיך הוא בחי' רב חסד שלמעלה מהשתלשלות, כי מעולם המה, דעולם הוא לשון העלם³⁸, והיינו שהם בעולם בשרשן, כענין ע"ס הגנוזות, ע"ס דעקודים, וצריך להמשיך בחי' זו בעולם כפשוטו, היינו שגם למטה תהי' ההמשכה דבלי גבול, ועי"ז הנה ועמדו זרים ורעו צאנכם. והמשכה זו היא ע"י האהבה דבכל מאדך דוקא, והיינו שלא מספיק קיום התומ"צ במחדומ"ע בלבד, שהרי מחדומ"ע הם רק לבושים בלבד שבאין ערוך לכחות הנפש, ובמכ"ש לבחי' הרצון, כידוע דמחשבה ודיבור הם כעין עילה ועלול, שהמחשבה הוא עילה לגבי הדיבור, וכמו"כ הדיבור לגבי המעשה, משא"כ המחדומ"ע לגבי כחות הנפש ובפרט לגבי הרצון הם באי"ע, ולכן צ"ל העבודה דבכל מאדך דוקא, שע"ז יהי' המשכת רצה"ע. אמנם בכדי שהאהבה דבכל מאדך תפעל המשכת רצה"ע דלמעלה, צריך לזה כריתת ברית, דמאחר שאין הנבראים תופסים מקום כלל, איך ימשיכו ע"י עבודתם, אלא שהוא מצד הכר"ב שהעבודה דלמטה תמשיך הגילויים מלמעלה. ולכן מקדים הכתוב את הברית לחסד ושבועה, לפי שכללות ההמשכה הוא מצד הברית. וזהו והי' עקב תשמעון גו', דבהזמן דעקבתא דמשיחא תשמעון ודאי, לפי שהוא דור היותר אחרון, ולא ידח ממנו נדח³⁹,

(34) ח"ג ז, ב.

(35) קדושים כ, יז.

(36) תהלים כה, ו.

(37) תשא לד, ו.

(38) קה"ר עה"פ ג, יא. ראה לקו"ת במדבר ה, ג.

(39) ע"פ שמואליב יד, יד.

והי' עקב, ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב, ה'תשט"ז

שלא
ולכן תשמעון ודאי, בבחי' בכל מאדך, ועי"ז ושמר את הברית גו', שתהי' הגאולה
מהגלות ביד רמה, ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו.

